

Naš direktor Peter Vujčič imenovan za v. d. direktorja TONOSE

Na zadnji seji delavskega sveta podjetja je direktor Peter Vujčič seznanil člane, da je imenovan za v. d. direktorja tovarne TONOSA iz Ljubljane. Hkrati je prosil delavski svet za soglasje, da prevzame to nalogo. Ta odgovorna naloga je še dodatno breme, ker je tov. Vujčič že sedaj z delom preobremenjen. Vseeno smo ga obiskali v njegovi pisarni in mu zastavili naslednja vprašanja v zvezi z novo zadolžitvijo.

1. Najprej vas bi prosili, da pojasnite, kakšno podjetje je TONOSA? Vemo sicer, da je Tonosa nam sorodno podjetje, vendar pa nas zanima če je naš konkurent in kaj vse tam izdelujejo?
2. Koliko zaposlenih je v tem podjetju? Kako ste se navadili na nove sodelavce?
3. Zakaj je prišlo do težav v tem podjetju?
4. Kakšno rešitev predvidevate? Sliši se, da obstoja možnost, da bi se Tonosa priključila BETI. Ali so te govorice resnične? Kaj lahko pridobi BETI s priključitvijo?
5. Tekstilna in trikotažna podjetja nenehno povečujejo proizvodnjo, trg je s temi proizvodi zasičen in verjetno prihaja celo do hiperprodukcije. Po vsem tem lahko pričakujemo, da bo zašlo v podobne težave še kakšno sorodno podjetje. Kaj menite o tem? Kakšen je položaj BETI v teh razmerah?

Ob pregledu zaključnega računa Tovarne nogavic in trikotaže TONOSA v Ljubljani je bilo ugotovljeno, da je podjetje dospelo na rob kreditne sposobnosti. S tem v zvezi je bila obveščena občinska skupščina, ki je zelo hitro ukrepala. V podjetje je bila poslana komisija za družbeni nadzor ter strokovnjaki iz Službe družbenega knjigovodstva, ki so ugotovili dejansko stanje. S tem stanjem je bil nemudoma seznanjen kolektiv in organi upravljanja, kjer je bila na istem sestanku izglasovana nezaupnica direktorju podjetja. Dokončni udarec za TONOSO pa je bil ta, da so denarni zavodi potegnili vsa svoja sredstva, ki so bila v raznih oblikah — kot krediti — na razpolago podjetju.

Občinska skupščina je pri obravnavi položaja v podjetju iskala možnost konsolidacije in pri tem prosila za mnenje Gospodarsko zbornico, Združenje tekstilne industrije Slovenije in še druge ustrezne faktorje, da bi jim predlagali primerno osebnost za rešitev problemov v tovarni TONOSA. Navedeni forumi so predlagali mene za vršilca dolžnosti direktorja, kar so občinska skupšči-

na in organi upravljanja v podjetju dne 30. 6. 1969 tudi potrdili.

Na vprašanje, kakšno podjetje je TONOSA, vam lahko povem, da je bila to pred vojno Vidmarjeva tovarna trikotaže in nogavic, kjer so stekli prvi snutkovni stroji v Sloveniji. Tovarna je že pred vojno imela precejšen sloves in se je po vojni po nacionalizaciji preimenovala v TONOSO. Direkcija za tekstilno industrijo je svoječasno odredila specializacijo, razporedila snutkovne stroje drugam in tako je ostala TONOSA le tovarna nogavic. Znano je, da so se tovrstne tovarne v povojnih letih dobro razvile, TONOSA pa je zaradi slabe dinamike vodilnih ljudi ostala pri starem.

Zadnja leta se je začela TONOSA preorientirati v trikotažno stroko in se poskušala približati delno proizvodnemu programu naši BETI in Pletenini v Ljubljani. V tem pogledu je dosegla dokaj dobre strokovne rezultate in je bila deležna precejšnjih priznanj. TONOSA je poznana po izredno kvalitetni izdelavi kopalnih oblek in hola-hop nogavic in pri sedanjih proizvodnji v Jugoslaviji ni imela tekmeča. Noga-viceje zaradi vse hujšega in hujše-

Peter Vujčič

ga konkurenčnega pritiska popolnoma opustila.

V podjetju je zaposlenih okrog 250 delavcev. Kako se razumem s tamkajšnjimi sodelavci? Mislim, da je to vprašanje nekoliko prezgodnje. Po najvišjih možnih pooblastilih, ki sem jih med njimi deležen, menim, da bodo odnosi med menoj in sodelavci ostali tudi v bodoče pristrčni. Pripomniti moram še to, da so pretežno zelo izkušeni in strokovno zelo sposobni delavci.

Na vprašanje, zakaj je prišlo do težav, sem delno odgovoril že v uvodu, glavni vzrok pa je po mojem v tem, da vodilni ljudje niso dovolj skrbeli za dinamični razvoj podjetja, temveč so predlagali organom upravljanja načrte od danes do jutri. V podjetju se je infiltrirala podjetniška primitivnost, ki je imela (Nadaljevanje na 2. strani)

Peter Vujčič - v. d. direktor TONOSE

(Nadaljevanje s 1. strani)

za posledico zid okrog tovarne. Znano je namreč, da je v letu 1967 v Zahodni Evropi po podatkih, ki jih je prinesel zahodnonemški časopis Handelsblatt, ugasnilo blizu 400 podjetij, podobnih dimenzij, kot je TONOSA.

Kratkovidnost vodilnega osebja je dopustila, da je prišlo do delitve čistega dohodka v razmerju 99,1:0,9 v korist osebnih dohodkov, kar je razumljivo, da je to zadostovalo komaj za vzdrževanje obstoječega stanja. Jasno je, da so takšno delitev obsojali finančni krogi in zaradi tega imeli do podjetja tudi temu primeren odnos. O zamenjavi ali obnovi strojnega parka ni bilo govora celih zadnjih deset let. Mislim, da sleherni proizvajalec deli z menoj mnenje, da ni moglo priti do drugačnega konca, kot je danes dejansko v TONOSI. Rešitev za TONOSO v sedanji obliki in organizacijski strukturi **po mojem osebnem mnenju** ne obstaja. Predimenzioniranost upravno režijskega osebja ni moč uskladiti z zakoni tržnega gospodarstva. Kljub izrednemu pritisku na nižanje materialnih stroškov pri obstoječem stanju ne bi bilo moč doseči znosno delitev dohodka, kar predvidevam za temelj obstoja vsakega podjetja. Četudi bi na kakršenkoli način uspeli te zadeve uskladiti, bi vsekakor morala občinska skupščina priskočiti na pomoč s svojim sklodom skupnih rezerv, da bi bila pokrita predvidevana poslovna izguba. Res je, da je v slovenskih poslovnih krogih precej razprav, da bi bila najboljša rešitev za TONOSO priključitev k močnejšemu tovrstnemu podjetju — največkrat je tukaj omenjena BETI — vendar nimam poguma, da bi izjavil, da bi bila to najboljša rešitev tudi za drugo stran, to je za naše podjetje.

Za prevzem dolžnosti direktorja zato, da sem pridobil možnost pregleda in študija ekonomske upravičenosti na obeh straneh za morebitno priključitev. O kaki priključitvi ali integraciji bi bil vsak razgovor v tem trenutku prezgoden. Poudariti moram svoje prve ugotovitve, da pade na člana kolektiva v TONOSI veliko večji delež premoženja oziroma poslovnega sklada, kot na primer v našem podjetju. Dejstvo je tudi, da je v TONOSI zaradi dolgoletnega obstoja kvalifikacijska struktura med proizvodnimi delavci veliko boljša kot v našem kolektivu, ki je še zelo mlad.

Mislim, da bi z eventualno integracijo ali priključitvijo pridobila oba kolektiva na operativnosti, pri nastopanju na tržišču in na nižanju materialnih stroškov. Vsekakor pa je treba v tem primeru najti v izredno jasnem programu našega podjetja mesto, ki bi ga eventualno zasedel kolektiv TONOSE.

Res je, da tekstilna, in v njenem

sklopu tudi trikotajna industrija, povečuje proizvodnjo, ni pa res, da je trg s tovrstnimi proizvodi zasičen. Upoštevati je namreč treba, da je Jugoslavija med ostalimi evropskimi državami blizu zadnjega mesta, kajti za nami sta le še Španija in Albanija. Oblačilna kultura je v svetu prodrla že tako daleč, da ponekod dosega potrošnja trikotajnih izdelkov celo 13 in več kilogramov na prebivalca, da pa v Jugoslaviji še nismo presegle trih kilogramov na prebivalca.

Tržno gospodarstvo je prisililo jugoslovansko trgovino k intenzivni integraciji, kar je v drugih deželah že vrsto let urejeno. Tako postaja iz dneva v dan aktualnejše vprašanje, kako te trgovske velike servirati. Trgovina išče vse večje serije in se s tem manjše industrije vse bolj izogiblje. Od tod tudi pojav v svetu in vsak dan bolj tudi pri nas, da bo prej ali slej možnost ostati ali v obrti ali pa v okvirju velike

industrije.

Ob koncu izražam zadovoljstvo, da se uredništvo našega tovarniškega glasila zanima za ta primer, ki nam je vsekakor zelo nazoren pouk, kako naj delamo. Čeprav je preteklost našega kolektiva podobna krvavenju, si le lahko štejemo v ponos, da je sleherni, ki je bil kdajkoli zaposlen v tem podjetju, na ta ali oni način prispeval k njegovi trdnosti in svetli bodočnosti. Bili so časi, ki se jih starejši delavci prav gotovo spominjajo, ko se je marsikoga že loteval obup in je bil marsikdo že pripravljen za nepremišljen korak v delitvi dohodka. Ta pa bi bil lahko usoden za celoten kolektiv ali področje.

Zato moramo ob vsakokratnem sestavljanju pravilnikov imeti pred očmi, kako hitro lahko doživi tragedijo tudi odlični kolektiv, če njegovi poslovni premiki ali dogodki ne temeljijo na dolgoročnosti.

Peter Vujčič

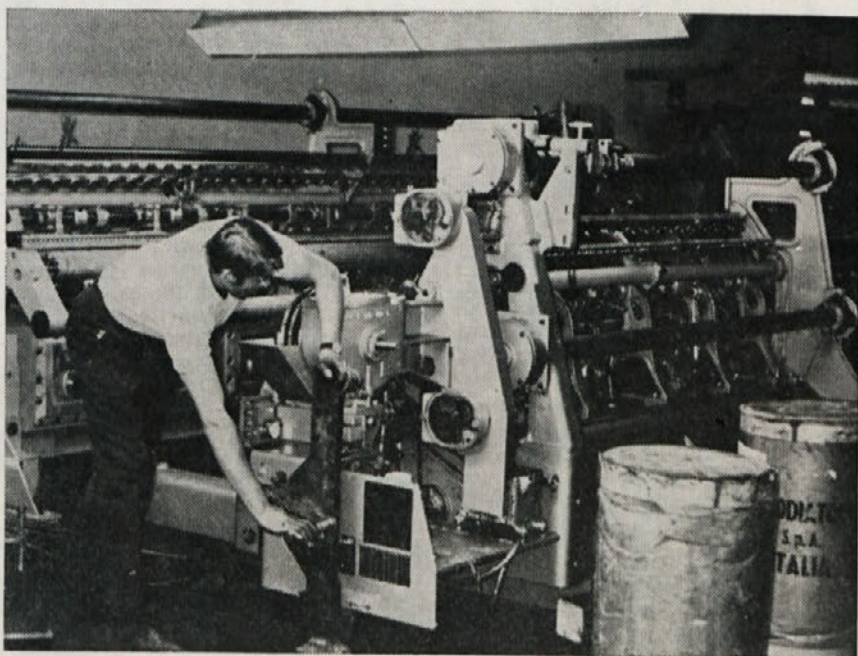
Novi stroji prihajajo

V uredništvu smo se odločili, da bomo v tej rubriki seznanili bralce o rekonstrukciji strojnega parka. Organi upravljanja so že pred meseci v ta namen odobrili za letošnjo rekonstrukcijo obstoječega strojnega parka znesek v višini 1.000.000 nemških mark.

Nova sodobna strojna oprema bo prihajala postopoma. S posameznimi članki nameravamo opisati no-

ve stroje, njihove tehnične lastnosti, delovanje, zmožljivosti in korist, ki jo bo z njimi imelo podjetje.

Pred kratkim smo prejeli prvo pošiljko petih strojev, in sicer pletilne ploske snutkovne stroje in dvigalo z nosilnostjo 1000 kg, ki služi za namenščanje osnovnih valjev na stroj. Osnovne prednosti novih strojev so naslednje:
(Nadaljevanje na 3. strani)

Montaža novega stroja v pletilnici

Človek, ki je vedno pripravljen dati kri

Na poziv Rdečega križa »Pomagajte sočloveku v nesreči« se je odzvalo 50 delavcev, zaposlenih v »Beti«. Krvodajalska akcija je bila 17. in 18. junija. Tej plemeniti in humani akciji se je odzval tudi Martin Plesec, delavec v skladišču surovin.

Naj navedemo nekaj njegovih osebnih podatkov. Rojen je 30. 10. 1926, je oče treh otrok in stanuje v Slamni vasi pri Metliki. V našem podjetju je zaposlen od 19. 12. 1963. Slišali smo, da rad daruje kri, zato smo ga poiskali v skladišču in mu zastavili nekaj vprašanj.

»Kolikokrat ste do sedaj že dali kri?»

»Šestnajstkrat. Štirinajstkrat kot civilist in dvakrat kot vojak.«

»Kako to, da ste se tolikokrat odzvali pozivu?»

»Kakšnega posebnega razloga nimam. Dokler se bom čutil zdravega, bom tudi v bodoče oddal kri. Rajši vidim, da jo dam jaz, kot pa da jo bi kadarkoli potreboval sam. Zaenkrat je še nisem nikoli potreboval.«

»Ste bili že kdaj odlikovani kot krvodajalec?»

»Da. Pred tremi leti sem dobil zlato medaljo.«

»Kaj pa v družini? Ali ste še katerega člana navdušili za krvodajalstvo?»

»Sin je tudi krvodajalec. Letos je dobil srebrno medaljo.«

Tovariš Plesec naj bo vzor, kako je treba pomagati človeku v nesre-

či. Teško je najti besede za zahvalo. Naj mu izrečemo v imenu vseh tistih, ki so dobili njegovo kri, le skromni HVALA.

J. Matekovič

Martin Plesec na delovnem mestu

Novi stroji prihajajo

(Nadaljevanje z 2. strani)

1. Stroji so izdelani pri firmi Karel Mayer v Nemčiji. Tip strojev je KE2, delovna širina znaša 158 col, leto izdelave 1969. Delovna širina je torej enkrat večja od širine starih strojev.
2. Stroj izdelava v 8 urah do 40 kg pletiva, kar je približno petkrat več od povprečja dosedanjih strojev.
3. Pričakujemo, da bomo izdelali na teh strojih 97 % I. in 3 % II. kvalitete pletiva, medtem ko smo na dosedanjih strojih imeli povprečno 60 % I. in 40 % II. kvalitete.
4. Na te stroje je možno priključiti aparate, ki registrirajo vsako napako ter stroj avtomatično ustavijo. To so specialne foto celice, prirejene za tako vrsto delovanja. Te aparate bomo dobili kasneje.
5. Tako sodobno opremljene stroje je mogoče tudi bolj izkoristiti, saj bo en delavec lahko stregel šestim strojem in ne samo štirim kot do sedaj.
6. Če upoštevamo vse podane lastnosti novih strojev in jih primer-

jamo s starimi, dobimo zanimive podatke. Proizvodna cena 1 kilograma surovega pletiva nas je stala na starem stroju 694 Sdin, medtem ko stane 1 kilogram istega pletiva, izdelanega na novem stroju, le 245 Sdin. Pozitivna razlika je več kot očitna in bo v prid večji produktivnosti, neposredno pa bo zmanjšala stroške oskrbovanja za 1 kilogram pletiva.

7. Zaradi novih strojev smo že izločili iz proizvodnje 4 stare stroje. Njihova kapaciteta je znašala manj kot 4 kilograme pletiva v 8 urah pri 80 % I. kvaliteti. Nadaljnja proizvodnja na teh strojih bi bila ekonomsko nerentabilna.

Z novo opremo, ki je že montirana, smo odpravili ozko grlo pri proizvodnji pletiva, ki smo ga morali tudi uvažati. Ravno tako smo uknili četrto izmeno. To smo morali tedaj uvesti zato, da bi delno zadostili potrebi po pletivu. Četrta izmena pa nam je zadala mnogo skrbi in težav.

Pozitivne lastnosti in prednosti novih strojev bodo vidne tudi v za-

ključnih fazah proizvodnega procesa. S kvalitetnim pletivom bomo dosegli, da bo manj odpadka in minimalno število nekvalitetnih končnih izdelkov, saj so prav od kvalitetnega pletiva odvisni osnovni tehnološki postopki v konfekciji.

O pomenu in ekonomsko tehnični opravičenosti investiranja v strojno opremo in bodoči dinamični delitvi dohodka bomo spregovorili ob zaključni pošiljki naročene strojne opreme. Takrat bomo lažje razumeli stare zahteve po novih strojih, ki jih zahteva neusmiljeno stopnjevana tehnika našega časa.

S. Mrvar

Zahvala

Ob bridki in nenadomestljivi izgubi mojega dragega moža, se iskreno zahvaljujem celotnemu kolektivu tovarne BETI za nesebično in plemenito pomoč, za darovano cvetje in venec. Posebno se zahvaljujem mojim sodelavkam, ki so mi stale ob strani v najtežjih trenutkih.

Branka Švajcer

Čas prakse in počitnic

V mesecu juliju je bilo v našem podjetju 17 praktikantov. To so bili dijaki različnih srednjih šol: kemiki, električarji, konfekcionarji, pletilci, ekonomisti pa tudi gimnazijci. Vsi ti so prikrajšani za en mesec počitnic. Medtem ko se njihovi sošolci sončijo na morju, pomagajo doma ali pa se pripravljajo na popravne izpite, naši praktikanti spoznavajo proizvodnjo.

Teorija in praksa! Nekateri so začudeni, ko primerjajo metode v proizvodnji s tistim, kar so jih naučili v šoli. Ja, profesor je rekel tako. Proizvodnja in njen proces pa zahtevata svoje. Tudi odstopanja, razhajanja in dopolnitve so potrebne, da teorija zaživi v praksi, da dobimo iz vlakna kombinežo, iz rude kvalitetno jeklo, iz hlodovine papir. V šoli pridobljeno znanje je osnova, ki se nenehno izpopolnjuje in krepi z vsakdanjimi in praktičnimi primeri in izkušnjami.

Na vse to je mislil tudi zakonodajalec, ko je pred dvema letoma sprejel zakon o obveznem sprejemanju pripravnikov v gospodarske organizacije in ustanove. Vsak mlad strokovnjak naj opravi obvezen pripravniški staž, preden prevzame odgovornost in zahtevno delovno mesto. Starejši, že izkušeni delavci, zakon jih imenuje mentorje, naj ga vodijo in usmerjajo tako, da bo znal v šoli pridobljeno teoretično znanje koristno uporabiti v praksi.

Da bi videli, kdo so ti mladi ljudje, ki se letos prvič v življenju srečujejo s proizvodnjo in delavci, kako so se vživeli v delo, kakšno je njihovo mnenje o obvezni praksi, kaj menijo o našem podjetju, smo jih obiskali in o vsem tem vprašali. Tri izmed njih predstavljamo našim bralcem.

Milan Travnikar je dijak II. letnika tekstilne šole v Kranju, je naš štipendist in je bil že lansko leto na praksi. Med drugim je povedal: »Že lansko leto sem sklenil, da tudi letošnjo prakso opravi v BETI. Doma sem iz Metlike in mi je to še posebno ugodno. Razlika med šolo in prakso se občuti zlasti prve dni. Sčasoma ta razlika zbledi. Vsekakor pa je praksa med šolanjem potrebna, saj se potem, ko se dejansko zaposlimo, lažje prilagajamo na proizvodnjo. Zelo koristno je tudi to, da opravljamo prakso v tistih podjetjih in oddelkih, kjer bomo nekoč zaposleni. V konfekciji, kjer sem opravljal prakso, sem bil zelo lepo sprejet, dobro sem se razumel s sodelavci in zlasti obratovodja je spremljal moje delo. Vesel sem, da sem ta mesec počitnic prebil v BETI, saj sem se marsikaj naučil.«

Jelka Djurašević: »Doma sem iz Kamnika. Sem brez štipendije in v

letošnjem letu bom obiskovala IV. letnik tehniške šole pletilske smeri v Kranju. To je moja tretja praksa. Res so razlike med šolo in proizvodnjo, vendar po mojem mnenju niso bistvene. Največja razlika je v izrazoslovju. Vse drugo je isto, le da je v proizvodnji bolj enostavno. Vsaj na videz enostavno, ker si pač lažje predstavljamo nekaj, kar vidimo in otipujemo, kot pa tisto, o čemer samo beremo. S prakso v BETI sem zelo zadovoljna. Bila sem lepo sprejeta in sodelavci in vodstvo pletilnice so bili prijazni in spremljali z zanimanjem naše delo. Ni mi žal, da sem prebila mesec dni v vašem kolektivu.«

nas, da prva tri leta opravimo počitniško prakso. Letos sem bila zadnjič, ker bom drugo leto diplomirala in bo treba v službo. Če bo možno, bom šla študirat naprej. Imam veliko veselje za kreiranje in modno ustvarjanje. Škoda, da ni v Ljubljani takšne višje šole. Za prizadevnost na praksi sem dobila 250 din. Najlepše se zahvaljujem za nagrado. Saj mi bo prišla prav za počitnice.«

Tudi mi se zahvaljujemo za odgovore, tebi Milena, Jelka in Milan in vsem ostalim, ki ste bili pri nas. Zelimo vam prijetne počitnice, v novem šolskem letu pa veliko znanja in uspehov, posebno pri zaključ-

Spominska fotografija. Učenke, ki so letos končale našo šolo, njihovi učitelji in člani komisije. V prihodnji številki vam bomo posredovali rezultate zaključnega izpita

Tudi njena kolegica **Milena Paulje** iz Kočevja je končala III. letnik pletilske smeri v Kranju. Povedala nam je: »Štipendijo imam v Tekstilani v Kočevju. To je moja tretja praksa in z veseljem povem, da mi je bilo tukaj najlepše. Nisem bila osamljena. Nenehno je bil kdo pri nas in nas usmerjal in dopolnjeval naše znanje. V drugih podjetjih sem bila tudi po ves mesec na praksi, pa nisem videla nobenega vodilnega uslužbenca, kaj šele direktorja. Pri vas je bilo drugače. Spoznala sem celotno vodstvo podjetja. Bili so prijazni in so se zanimali za naše probleme. To me je navdušilo in z veseljem bi delala v takšnem kolektivu. Seveda je praksa koristna, zato tudi šola zahteva od

nem izpitu, z željo, da bi se še srečali.

M. Jelenič

Zahvali

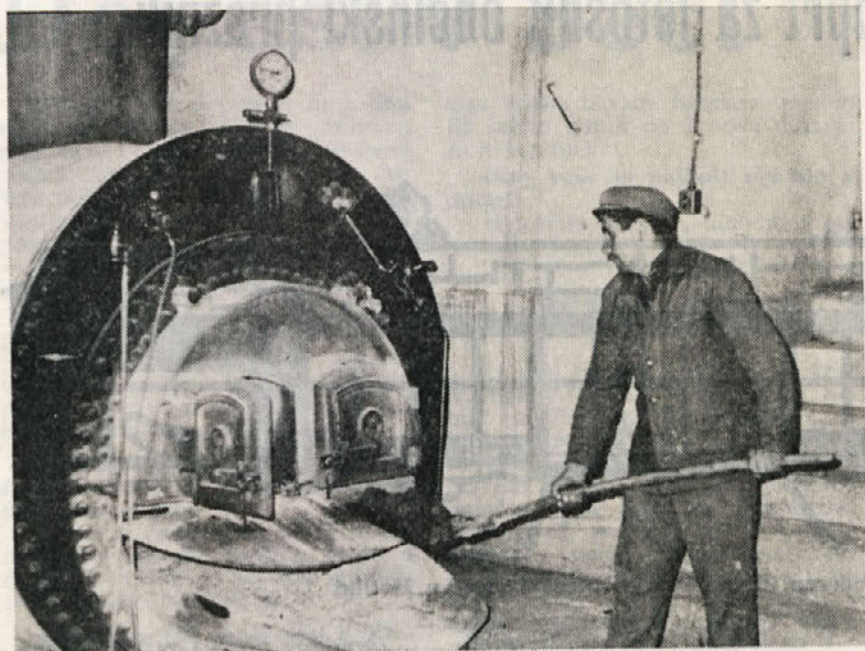
Sindikalni podružnici BETI, obrat II Crnomelj, se najlepše zahvaljujem za podarjeni venec ob bratovi smrti. Hkrati se zahvaljujem vsem tistim sodelavcem, ki so venec prinesli in vsem, ki so pokojnega spremili na zadnji poti.

Mirko Sladič, Crnomelj

Vsem delavcem, posebno še sodelavcem iz pletilnice, se najlepše zahvaljujem za bogato darilo in tople čestitke ob veselem dogodku.

Fančka Matko-Mausar

Stara in nova kotlarna

Srce celotnega ožilja toplote v tovarni se menja. Staro odstopa mesto in funkcijo novemu. Priča smo, lahko bi rekli, zamenjave kotlarske generacije. Ruši se stara, zamazana in dotrajana kotlarna, nekaj metrov vstran pa stoji nova.

Nova kotlarna z ogromnim rezervoarjem za mazut, že sama po sebi zelo impozantno, kaj šele v primerjavi s staro. Na sliki morda ni tako vidna razlika, kot je v resnici. Kot bi primerjali kotliček za vodo

in superavtomatični pralni stroj. Stari kotli so preprosti in črni, novi pa bleščeči in obdani z instrumenti vseh mogočih oblik in funkcij. Ko primerjamo staro in novo, se nam zdi čudno, da nas ni pozimi še bolj zeblo. Še večja je razlika v notranjem okolju. Nič ni ostalo od črne kurjaškega ambianta. Vse je bleščeče, čisto in v duhu tehnike. Lepe cevi, obložene stene, skratka laboratorijska slika.

S. Nemanič

Srečanje z našima športnicama

V soboto, 19. julija zvečer, je bila na Vinici proslava 50-letnice viniške republike. V njeno počastitev so v program uvrstili tudi podelitev nagrad belokranjskim športnikom.

Prav prijetno sem bila presenečena, ko sem zagledala med nagrajenci tudi dve članici našega kolektiva, in sicer Vando Milek in Ivica Rajgelj, obe zaposleni v obratu Črnomelj. Stopila sem do njiju in jima zastavila nekaj vprašanj:

»Kakšno odlikovanje sta prejeli?«

»Diplomo za prvo mesto posameznikov v streljanju z zračno puško sem prejela jaz« — je odgovorila Vanda — »medtem, ko smo ekipno prav tako v streljanju zasedle prvo mesto.«

»Katere tovarišice so v streljanju poleg vaju še sodelovale v ekipnem tekmovanju?«

»Poleg naju sta nastopili še Mara Jurejevčičeva in Pepca Jogovičeva. Prejele smo pokal, diplomu in plaketo.«

»Kdo je organiziral to tekmovanje?«

»To so bile druge delavske športne igre Črnomelj 1969, ki jih je organiziral občinski sindikalni svet v Črnomlju.«

»Ali ste že kje drugje tekmovali?«

»Da, na 10. mladinskem zletu Bratstva in enotnosti maja meseca v Bihaču, kjer sva Ivica in jaz tekmovali v novomeški ekipi, ki je dosegla skupinsko prvo mesto v streljanju z malokalibrsko zračno puško. Tekmovali pa sva tudi v Laškem 4. julija letos.«

»Ali v Bihaču niste tekmovali posamezno?«

»Pač, v tekmovanju posameznikov sem jaz zasedla v streljanju z zračno puško drugo mesto, Ivica pa v streljanju z malokalibrsko puško tretje in z zračno puško četrto mesto.«

»Ali je v Bihaču tekmovalo več skupin?«

»Nastopilo je dvanajst ekip, in sicer iz Bihača, Karlovca, Banja Luke, Prijedora, Siska in Novega mesta.«

»Kakšne so vaše želje v prihodnje?«

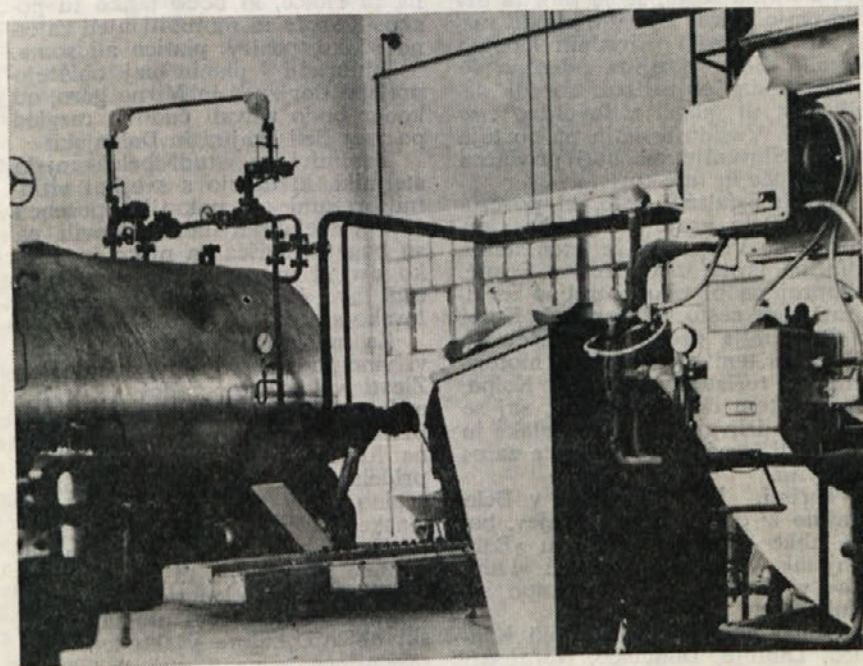
»Da bi ustanovile v našem obratu v Črnomlju svojo lastno tekmovalno ekipo in da bi še naprej ohranile prehodni pokal.«

»Kje hranite diplome in pokale?«

»Imamo jih v majhni omarici v obratu, vendar si želimo, da bi dobile večjo vitrino, kamor bi lahko namestile vse pokale, ker bi s tem verjetno bolj zainteresirale druge delavke, da bi se vključile v ekipo.«

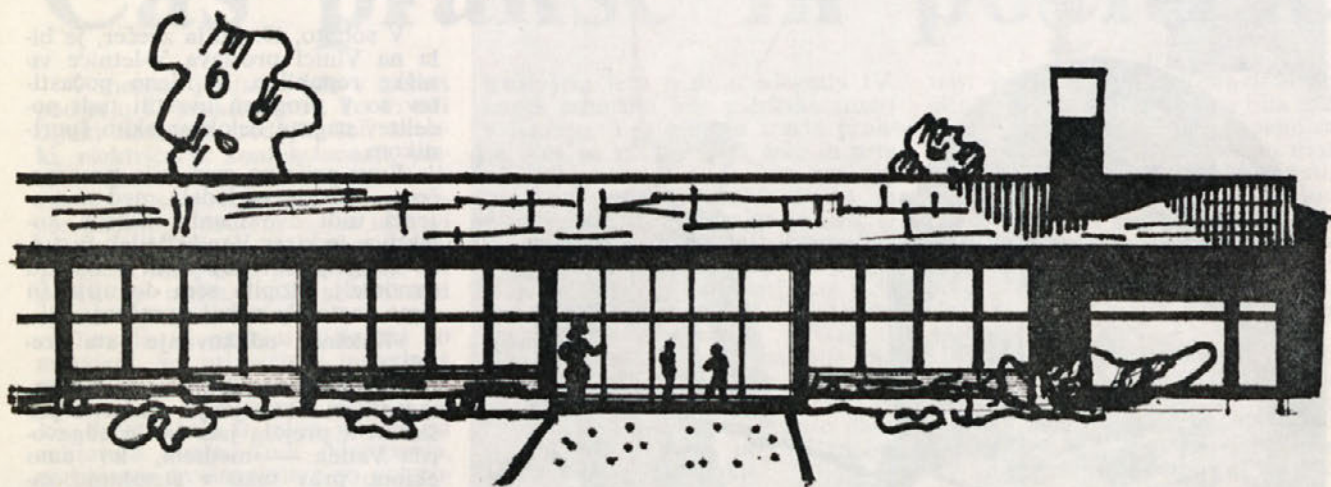
Ob koncu sem k lepim uspehom obema čestitala in jima zaželela še mnogo novih uspehov.

S. D.

Otroški vrtec bo odprt za letošnji občinski praznik

Tako moderen in sodoben bo otroški vrtec v Metliki

Teško pričakovano in prepotrebno otroškovarstveno ustanovo — otroški vrtec — bomo odprli letos za občinski praznik. Gradnja tega objekta se je že začela. V prvi etapi izgradnje bodo zagotovljene kapacitete za 60 otrok, starih od 4 do 7 let. Trenutno je v vrtec vpisanih 38 otrok, vendar vse kaže, da bo po zgraditvi novih sodobnih prostorov zanimanje za otroško varstvo veliko večje. Novi prostori otroškega vrtca bodo imeli igralnice — od teh bo ena odprta z igranje otrok ob slabem vremenu v poletnem času — nadalje garderobne in sprejemne prostore za upravo in zdravniške preglede, priročno kuhinjo za razdeljevanje hrane in druge pomožne prostore.

Otroški vrtec bo v sredini novega metliškega naselja, med že obstoječimi stanovanjskimi bloki in individualnimi stanovanjskimi hišami. Največja oddaljenost od industrijskih centrov je do 500 m (Beti, Novoteks, Komet), kar je zelo ugodno, ker starši lahko mimogrede oddajajo otroke v vrtec. Predvideni prostor je izredno ugoden glede na prometno mrežo in bodočo ureditev igrišč in dohodov. Naj omenim, da živi sedaj na tem območju nad 100 predšolskih otrok, vsi perspektivni podatki pa kažejo, da bo število družin na tem področju še naraslo, saj so površine okoli predvidenega objekta po urbanistični koncepciji mesta Metlika predvidene povečini za družbeno in individualno stanovanjsko izgradnjo.

Ko bo zgrajena prva etapa otroškega vrtca, še ne bo v celoti rešen problem otroškega varstva. Že sedaj so potrebni prostori za varstvo dojenčkov. Gradnja druge etape otroškovarstvene ustanove — jasli, se bo pričela po vsej verjetnosti v letu 1970 kot nadaljnja gradnja sedaj začete objekta. Ti prostori bodo razdeljeni v dve skupini.

V naslednjih etapah se bo gradnja nadaljevala z naraščajočimi potrebami, zlasti za varstvo predšolskih otrok od 2—4 let.

Po sedaj že znanih podatkih bo gradnja prve etape otroškega vrtca veljala 105 milijonov S din. Od tega zneska bodo prispevali prebivalci mesta Metlika v obliki krajevnega samoprispjevka 10 milijonov S din, delovne organizacije 25 milijonov S din, ostala sredstva pa bodo zagotovljena pri republiških organih kot krediti in prispevki.

Zgraditev novega otroškega vrtca v Metliki bo velika pridobitev tako za zaposlene starše kot za otroke, ki sedaj obiskujejo vrtec v slabih, premajhnih, vlažnih in temnih prostorih, zaradi česar nekateri starši niso pošiljali svojih otrok v vrtec.

Novi prostori otroškega vrtca bodo najmodernejše urejeni in opremljeni, kar bo omogočalo pravičen razvoj in vzgojo mladega človeka.

Niko Zupanič

Turizem v Beli Krajini

Odkar je skozi Belo krajino stekla asfaltna cesta, se je tudi ta del Slovenije pričel lepo turistično razvijati. Po svojih prirodnih lepotah je bila Bela krajina poznana že prej, vendar se turizem zaradi slabih cest ni mogel zadovoljivo razmahniti. V zadnjih letih pa postaja ta del Slovenije vse bolj privlačen za domače in tuje turiste.

Poleg asfaltne ceste, ki povezuje vso Belo krajino od vrha Gorjancev do Vinice, bo že letos stekla asfaltna cesta iz Gradca v Semič. Čimprej pa bi bilo potrebno asfaltirati tudi cesto, ki pelje ob Kolpi iz Podzemlja preko Adlešičev do Vinice. S tem bi bila zlasti motoriziranim turistom dostopna Kolpa, ki je v tem delu zelo čista, saj se vanjo ne izlivajo nobene odplake in je zaradi izredno lepe okolice zares čudovita.

Turisti, ki bodo prišli v Belo krajino iz oddaljenejših krajev, bodo lahko prenočili v hotelu »Bela krajina« v Metliki, v hotelu »Lahinja« v Črnomlju ali v kampu na Vinici.

Kolpa je s svojimi pritoki Krupico, Lahinjo, Dobljico, Nerajcem

in nekaterimi drugimi zelo privlačna za ribiče, ki bodo lahko tu poskusili srečo in morebiti ujeli zajetno ščuko, postrv, platico ali soma.

Ljubitelji planin naj obiščejo prelepe Gorjance in Mirno goro, od koder bodo uživali čudovit razgled po vsej Beli krajini in Dolenjski.

Zanimivi so tudi belokranjski steljniki, ki dajejo s svojimi vitki brezami tej pokrajini poseben čar. V belokranjskih gozdovih pa so bogata lovišča za nizko in visoko divjad in perjad in bodo tako tudi lovci lahko uživali in poskusili lovsko srečo.

Za mnoge turiste pa so zanimivi vinogradi s svojimi zidanicami. Zlasti veliko vinogradov je v Semiču, v okolici Metlike, predvsem v Draščih, na Vinomeru, v Vidoščih, na Radovici in Božakovem, kjer pridelujejo znano žametno metliško črnino. Prav tako se razprostirajo vinske gorice v okolici Črnomlja, na Tanči gori, Plešivici in drugod.

Bela krajina pa ni znana le po svojih prirodnih lepotah, ampak so v njej ohranjeni tudi prastari ljudski običaji, katere vsako leto zno (Nadaljevanje na 8. strani)

Dopust v Seči

Prišel je čas dopustov in večina se je že odločila, kje bo preživela počitnice. Letos je bilo med delavci veliko zanimanje za letovanje v našem počitniškem domu v Seči. Ene mu izmed naših delavcev, ki je bil pred kratkim z družino na oddihu v Seči, smo zastavili nekaj vprašanj in zvedeli naslednje:

»Zakaj ste se odločili za letovanje v Seči?«

»Najprej zato, ker mi je zelo všeč tamkajšnja pokrajina, drugič pa zato, ker so cene oskrbnega dne dostopne mojim dohodkom.«

»Koliko stane dnevni penzion za člane kolektiva in za družinske člane zaposlenega?«

»Dnevna oskrbnina je 16 novih din, tako zame kot za ženo, medtem ko je za otroke do 10. leta starosti treba plačati 8 novih din.«

»Kako ste bili zadovoljni z bivanjem v domu?«

»Jaz in moja družina smo bili zelo zadovoljni. Zlasti smo bili prijetno presenečeni nad izredno lepo urejenim domom in njegovo okolico, saj so povsod rože in okrasno drevje.«

»Kako vam je ugajala hrana?«

»Priznati moram, da se kuharice zares trudijo in skrbijo za izdaten in pester jedilnik. Hrana je bila odlična.«

»Katero pomanjkljivost ste opazili?«

»To, da je dom že premajhen in bi ga bilo treba razširiti, da bi lahko čimveč članov kolektiva v njem izkoristilo svoj dopust.«

»Na katero plažo ste se hodili kopat?«

»Ker sem imel avto, smo se kopalni na različnih krajih, tako v Luciji, pri Ribiču, v Portorožu, Fiesi. Naredili pa smo tudi nekaj izletov v Savudrijo, Poreč, Piran, Umag in Pulo.«

»Kaj si je v Seči ali bližnji okolici vredno ogledati?«

»Zelo zanimiv je ogled Forme vile nad Lucijo, kjer so na prostem razstavljeni dela raznih kiparjev izdelani iz kraškega marmorja. Poleg tega sva z ženo obiskala pri »Ribiču« gojitelja kaktusov. Ima preko 700 različnih vrst in je lahko resnično ponosen na tako lepo zbirko, ki jo neguje z vso ljubeznijo. Zanimiv je tudi ogled solin, dalje ogled muzeja v Piranu in ogromnih oljnatih slik v piranski stolnici.«

»Ali vas je motilo, ker je dom nekoliko odmaknjen od morja?«

»Jaz osebno sem bil bolj zadovoljen, ker je bivanje tu bolj mirno kot v središču Portoroža ali Pirana. Zdi se mi, da je tu boljši zrak in tudi ni tiste dušeče soparice kot v mestu. Razen tega je v bližini našega doma Kmetijsko posestvo, ki

ima velike nasade breskev in smo jih lahko kupili po 2 nova dinarja za kilogram.«

»Kaj vam je najbolj ugajalo v domu?«

»Prisrčno vzdušje, tako med go-

Bili smo na pohodu

Za dan borca je mladinska konferenca v Metliki organizirala pohod na Bazo 20. Prijavilo se nas je kar precej, okrog petintrideset. Seveda, vsak s svojim namenom. Marjan je šel, ker mu je doma dolgčas, Tone zato, ker je šla tudi Marija, jaz pa, ker me je mikalo spanje v senu. Nekaj udeležencev pa je tiho šepetalo, da se splača iti, ker je bajje v loncu, ki se pelje z nami, petnajst kilogramov mesa, pripravljene za raznjice.

Tako je avtobus potegnil proti Podturnu, od koder naj bi zjutraj spočiti in s pesmijo na ustih odkorakali na Bazo 20. Lep načrt, dobra volja in lepo vreme! Pa še naši skriti načrti! Zato nasmejani obrazov ni manjkalo. V Podturnu so nas lepo sprejeli, le nad dvema dolgolasema je bilo izrečenih nekaj prav krepkih, ki jih pa tu ne gre ponavljati. Ob kresu, ki smo ga zanetili v kamnolomu, je bilo slišati nekaj skromnih glasov osamljenih pevcev. Toda tudi ti so kmalu odnehali, ko so spoznali, da pač ni lepo prepevati v tako pozni uri. Le še črni ostanki ognja so samevali med kamenjem, ko smo se odpravili proti senikom, kjer naj bi v miru dočkali nov dan. Toda naše ležanje je bilo bolj podobno mučniški poti kot spanju. Zdaj je Marjana nekaj pičilo, zdaj je zazeblu Nevenko, Jožka je postalo strah in je sredi noči videl kmeta, kako hiti z vilami in vozom po seno, na katerem smo ležali. Ze sem se videl v jaslih, nad mano pa se je požrešno odpiral volovski gobec... Proti jutru smo zadremali, kmalu nas je prebudila mrzla rosa.

Po tako »burni« noči ne bi bilo prav pričakovati pesem. In res ni nihče napravil te neumnosti. Bili smo utrujeni, kot bi šel preko nas nekaj tonski valjar. Za silo smo se otepli krme (še doma je soseda nakrmila svojo kravico, ko sem se počesal) in vzeli pot pod noge. Vendar le nekaj sto metrov. Dohitel nas je traktor, poln debelih hrastov, in poskakali smo nanj. Pripeljal nas je prav do Baze 20. (Pa naj še kdo reče, da je mladina navajena na luksuz!) Ogledali smo si lesene barake, bunker, se nekoliko odpočili in pričeli peči raznjice. Crnomaljši (nekaj parov jih je bilo z nami — stroške bo nosila njihova mladinska konferenca) so prišli na svoj

sti kot strežnim osebjem. Zlasti pa me je prevzela izredna skrb upravnika, ki se zelo trudi, da bi se gostje v domu prijetno počutili.«

»Ali boste šli tudi drugo leto v Sečo?«

»Ker smo bili letos zelo zadovoljni, smo sklenili, da pojdemo tudi drugo leto na počitnice v naš dom, samo če bo zdravje pri hiši.«

S. D.

račun. Skoraj surovo meso so jedli. Kakšen je bil učinek, ne vem, ker je gozd v Rogu precej gost, pa tudi nekoliko prehlajen sem bil tiste dneve. Siti mo legli na deke in pozaspali. Najbolj vročekrvni pa so jo mahnil v Dolenjske Toplice na kopanje. (Pa ne peš — spet jih je pobral traktor.)

V Metliko sem se vrnil prijetno utrujen, saj takšen »marš« človeka pošteno zdela. Ljudje premalo hodimo (slišal sem, da angleški lordi pešajo dnevno po dve uri.) Mi pa nismo lordi, najbrž smo se zato tudi vozili s traktorjem.

Lepi spomini so mi ostali na ta pohod, mladinsko konferenco ZMS Metlika pa računi za 1350 dinarjev. Novih, seveda.

-ni

I Z R E K I

Pasti ni sramotno, sramotno je obležati.

— + —

Kdor ne dviga nog, se spotakne tudi ob droben kamen.

— + —

Brez dela tudi samoupravljanje ne pomaga.

» B E T I «

Izdaja: Belokranjska trikotna industrija Metlika.

Ureja uredniški odbor:

Silva Dular, Mirko Jelenič (odgovorni urednik), Jurij Matekovič, Stane Mrvar, Slavko Nemanič, ing. Franc Oletič, Slavko Siler, dipl. ing. Ružica Škof.

Izhaja enkrat mesečno v 1300 izvodih.

Tisk: Papirkonfekcija, Krško.

KATA PRIPOVEDUJE

Ključke je pokadil

Katin mož se je vračal domov dobro natreskan. Ko je stopil pred vrata domače hiše, je razburjen iskal ključke. Iz vsakega žepa je privlekel le raztresene cigarete. Končno je ugotovil: »Glej ga, hudičal! Namesto cigaret sem pokadil ključke«.

Tašči ne pusti veselja

Pri pisanju oporoke vpraša notar bolnika: »In zakaj želite biti pokopani sredi morja?«

»Ker se je tašča zaklela, da bo plesala na mojem grobu«, odvrne umirajoči.

Pozabil je

Katin mož je po izpraznjenem litru začel glasno razmišljati: »Sedaj pa ne vem, kaj mi je naročila Kata. Ali ga naj izpijem dva deci in pridem ob desetih domov, ali ga naj izpijem deset deci in pridem ob dveh domov.«

(Nadaljevanje s 6. strani)

va oživljajo ob prireditvah, tako na Jurjevanju v Crnomlju, na prireditvi Igraj kolce v Metliki, na Semiški ohceti v Semiču in še kje.

Za mnoge turiste so zanimivi ohranjeni belokranjski gradovi, tako metliški grad v katerem sta Belokranjski muzej in Slovenski gasilski muzej, grad v Crnomlju in grad na Vinici — od tega je še dobro ohranjen stolp in razvaline gradu Pobrežje pri Adlešičih. Od kulturno zgodovinskih spomenikov naj omenim Tri fare pri Metliki in

Kadrovske vesti

V PRETEKLEM MESECU SMO DOBILI NASLEDNJE NOVE SODELAVCE:

V Metliki: Antona Fira, Ano Cej, Jožeta Gerškica, Majdo Urbas, Matijo Urha, Franca Nemaniča, Zoro Guštin, Stanko Veselič.

V Mirni peči: Nado Cesar, Marijo Saje, Marijo Kolenc, Ano Škrbec.

IZ DELOVNEGA KOLEKTIVA SO IZSTOPILI:

V Metliki: Danijel Vinski, (izključen), Jože Suštarič (izključen), Milica Rakar (sporazumno), Anica Zvagen (sporazumno), Čačkovič Ivan (samovoljno), Jože Rus (samovoljno), Jože Koželj (samovoljno).

V Dobovi: Marija Grubačević, Pavla Mohorič, Martina Petelinc.

V Crnomlju: Anica Stariha.

V Mirni peči: Viktorija Prpar, Slavka Miklič.

POROČILE SO SE:

Ana Radoš, poročena Volk, Dragica Damjanovič, poročena Šoštar, Frančiška Matko, poročena Mausar.

RODILE SO:

Danica Mesnik — Jasno, Barica Matešič — Gordano, Duška Guštin — Petro.

Vsem mladoporocencem in mladim mamicam iskreno čestitamo.

Nova kemična čistilnica v Metliki

Pred kratkim je bila v Metliki na Cesti bratstva in enotnosti št. 60 (to je v Kambičevi hiši) odprta nova kemična čistilnica ETILEN EXPRES, ki jo vodi Otmar Šturm. V čistilnici je montiran naj sodobnejši stroj za kemično čiščenje, tipa Mastrelli, ki je doslej za svojo kvaliteto že prejel tri zlate medalje.

Stroj opravlja suho kemično čiščenje s perkloretilenom. Ker se pri tem postopku ne uporablja voda, je to čiščenje zelo priporočljivo za volnene izdelke, ki ostanejo nepoškodovani in se ne deformirajo.

Lokal, ki ima seveda tudi sodobno likalno aparaturo, je zelo okusno opremljen. Tudi cene uslug so zmerne.

Tako stane čiščenje moške obleke 18 Ndin, suknjiča 10 din, hlač 9 din, zimskega plašča 18 din, letnega plašča 16 din, bunde 12 din, in vetrnega jopiča 10 din. Čiščenje ženske obleke velja 8—10 din, ženskega letnega kostima 12 din, zimskega ženskega kostima 15 din, ženskega krila 7 din, ženskega volnenega puloverja 5—8 din, moškega puloverja 6—8 din.

Kemična čistilnica je velika pridobitev za naše zaposlene žene, obenem pa bo odpadel ves strah pred morebitnim tveganjem, če bi same doma čistile te zahtevne kose garderobe.

S. D.

Turizem v Beli Krajini

žeželj nad Vinico.

Zlasti veliko spomenikov pa ima Bela krajina iz časa narodnoosvobodilnega boja. Posebno lepo sta izdelana spomenik v Metliki, ki predstavlja borca-bombaša, delo domačina akad. kiparja Julija Papiča, in spomenik padlim na Gričku v Crnomlju, delo pok. akad. kiparja Jakoba Savinšča.

Od prastarih arheoloških najdišč so zanimivi Vinomer pri Metliki, Kučar pri Podzemlju, mitrej na Rožancu in bogato najdišče na Vinici.

Za etnografe pa je Bela krajina privlačna zaradi že nekaterih, sicer redkih, starih belokranjskih hiš.

V Beli krajini bo tako našel vsak turist nekaj, kar ga bo zanimalo. Seznanil se bo z belokranjskim človekom, spoznal njegove navade in običaje in okusil njegovo prarodno gostoljubnost.

Prepričani smo, da se bo vsak, kdor bo obiskal Belo krajino, zopet in zopet rad vračal v to deželico sonca, grozdja, tople Kolpe in veselih ljudi.

S. D.